3. PROTOKOLAS DĖL EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO STATUTO

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

SIEKDAMOS išdėstyti Konstitucijos III-381 straipsnyje nurodytą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą;

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurios pridedamos prie Sutarties dėl Konstitucijos Europai ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties:

1 straipsnis

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas sudaromas ir veikia pagal Konstitucijos, Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (toliau - EAEB sutartis) ir šio Statuto nuostatas.

I ANTRAŠTINĖ DALIS

TEISĖJAI IR GENERALINIAI ADVOKATAI

2 straipsnis

Kiekvienas teisėjas, prieš pradėdamas eiti savo pareigas, viešame Teisingumo Teismo posėdyje prisiekia savo pareigas atlikti nešališkai ir sąžiningai ir saugoti Teismo pasitarimų slaptumą.

3 straipsnis

Teisėjams suteikiamas imunitetas nuo teisminio proceso. Baigę eiti savo pareigas, jie ir toliau naudojasi imunitetu savo veiksmų, atliktų einant teisėjo pareigas, įskaitant pasisakymus žodžiu ir raštu, atžvilgiu.

Teisingumo Teismas, posėdžiaudamas visos sudėties, gali atšaukti tokį imunitetą. Jeigu sprendimas susijęs su Bendrojo Teismo ar specializuoto teismo nariu, Teismas sprendžia pasikonsultavęs su atitinkamu teismu.

Jei, Teismui atšaukus imunitetą, vienam iš jo teisėjų iškeliama baudžiamoji byla, bet kurioje iš valstybių narių jis gali būti teisiamas tik tokio teismo, kurio jurisdikcijai priklauso teisti aukščiausių valstybės teismų teisėjus.

Protokolo dėl Sąjungos privilegijų ir imunitetų 11–14 ir 17 straipsniai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisėjams, generaliniams advokatams, teismo sekretoriams ir pranešėjų padėjėjams taikomi nepažeidžiant šio straipsnio pirmojoje, antrojoje ir trečiojoje pastraipose nustatytų nuostatų dėl teisėjų imuniteto nuo teisminio proceso.

4 straipsnis

Teisėjai negali eiti jokių politinių ar administracinių pareigų.

Jie negali turėti jokio kito mokamo ar nemokamo darbo, išskyrus ypatingus atvejus, kai Taryba spręsdama paprasta balsų dauguma europiniu sprendimu padaro išimtį tuo klausimu.

Pradėdami eiti savo pareigas, jie iškilmingai pasižada per savo kadenciją ir jai pasibaigus gerbti su savo pareigomis susijusius įsipareigojimus, ypač savo pareigą sąžiningai ir apdairiai elgtis nustoję eiti šias pareigas, sutikdami eiti tam tikras skiriamąsias pareigas ar gauti tam tikrą naudą.

Bet kokios su šiomis nuostatomis susijusios abejonės sprendžiamos Teisingumo Teismo sprendimu. Jeigu sprendimas susijęs su Bendrojo Teismo ar specializuoto teismo nariu, Teismas sprendžia pasikonsultavęs su atitinkamu teismu.

5 straipsnis

Išskyrus įprasto pakeitimo ar mirties atvejį, teisėjas savo pareigas nustoja eiti, kai atsistatydina.

Atsistatydindamas teisėjas savo atsistatydinimo pareiškimą adresuoja Teisingumo Teismo pirmininkui, kuris jį persiunčia Tarybos pirmininkui. Tokiu būdu pranešus apie atsistatydinimą, teisėjo vieta tampa laisva.

Išskyrus tuos atvejus, kai taikomos 6 straipsnio nuostatos, teisėjas lieka eiti savo pareigas tol, kol jas perima jį keičiantis teisėjas.

6 straipsnis

Teisėjas gali būti atleistas iš pareigų arba netekti teisės į pensiją ar kitas vietoj jos mokamas išmokas tiktai tuo atveju, jei Teisingumo Teismo teisėjų ir generalinių advokatų vieninga nuomone jis nebeatitinka keliamų reikalavimų ar nevykdo su šiomis pareigomis susijusių įsipareigojimų. Pats teisėjas tokiuose svarstymuose nedalyvauja. Jeigu atitinkamas asmuo yra Bendrojo Teismo ar specializuoto teismo narys, Teismas sprendžia pasikonsultavęs su atitinkamu teismu.

Teisingumo Teismo sekretorius perduoda Teisingumo Teismo sprendimą Europos Parlamento pirmininkui bei Komisijos pirmininkui ir praneša apie jį Tarybos pirmininkui.

Priėmus sprendimą atleisti teisėją iš pareigų, teisėjo vieta tampa laisva pranešus apie šį sprendimą Tarybos pirmininkui.

7 straipsnis

Teisėjas, turintis užimti Teisingumo Teismo nario, kurio kadencija dar nepasibaigė, vietą, skiriamas likusiam to nario kadencijos laikui.

8 straipsnis

2 – 7 straipsnių nuostatos taikomos generaliniams advokatams.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

TEISINGUMO TEISMO ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

9 straipsnis

Kas treji metai yra keičiama dalis teisėjų, pakaitomis keičiami trylika ir dvylika teisėjų.

Kas treji metai yra keičiama dalis generalinių advokatų; kiekvieną kartą keičiami keturi generaliniai advokatai.

10 straipsnis

Teismo sekretorius Teisingumo Teismui prisiekia savo pareigas atlikti nešališkai ir sąžiningai bei saugoti Teisingumo Teismo pasitarimų slaptumą.

11 straipsnis

Tais atvejais, kai Teismo sekretorius negali dalyvauti Teisingumo Teismo posėdžiuose, Teisingumo Teismas pasirūpina, kad sekretorių pakeistų kitas asmuo.

12 straipsnis

Kad Teisingumo Teismas galėtų vykdyti savo funkcijas, jame dirbti paskiriami pareigūnai ir kiti tarnautojai. Jie yra atskaitingi Teismo sekretoriui, kuris yra pavaldus pirmininkui.

13 straipsnis

Europiniame įstatyme gali būti numatytas pranešėjų padėjėjų paskyrimas ir nustatomos jų tarnybos taisyklės. Jis priimamas Teisingumo Teismo prašymu. Laikantis Darbo reglamente nustatytų sąlygų, iš pranešėjo padėjėjų gali būti reikalaujama, dalyvauti Teisingumo Teismo atliekamame parengtiniame tyrime ir bendradarbiauti su teisėju pranešėju.

Pranešėjo padėjėjai renkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie turi reikalingą teisinę kvalifikaciją; jie skiriami Tarybos paprasta dauguma priimtu europiniu sprendimu. Jie Teisingumo Teismui prisiekia savo pareigas atlikti nešališkai ir sąžiningai bei saugoti Teisingumo Teismo pasitarimų slaptumą.

14 straipsnis

Reikalaujama, kad teisėjai, generaliniai advokatai ir Teismo sekretorius gyventų ten, kur yra Teisingumo Teismo būstinė.

15 straipsnis

Teisingumo Teismo posėdžiai vyksta nuolat. Teisėjų atostogų trukmę Teisingumo Teismas nustato atsižvelgdamas į veiklos reikmes.

16 straipsnis

Teisingumo Teismas sudaro iš trijų ir penkių teisėjų susidedančias kolegijas. Teisėjai iš savo tarpo išsirenka kolegijų pirmininkus. Iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkai renkami trejiems metams. Jie gali būti perrenkami dar vienai kadencijai.

Didžioji kolegija susideda iš trylikos teisėjų. Jai pirmininkauja Teisingumo Teismo pirmininkas. Didžiosios kolegijos nariai taip pat yra iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkai ir kiti pagal Darbo reglamentą paskirti teisėjai.

Teisingumo Teismas posėdžiauja Didžiosios kolegijos sudėties, kai to reikalauja bylos šalimi esanti valstybė narė ar Sąjungos institucija.

Teisingumo Teismas posėdžiauja visos sudėties, kai jame yra iškeliamos bylos pagal Konstitucijos III-335 straipsnio 2 dalį, III-347 straipsnio antrąją pastraipą, III-349 straipsnį ar III-385 straipsnio 6 dalį.

Be to, tais atvejais, kai byla yra ypač svarbi, Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, gali nuspręsti perduoti bylą visos sudėties Teismui.

17 straipsnis

Teisingumo Teismo sprendimai galioja tik tada, kai bylą svarstant dalyvauja nelyginis jo narių skaičius.

Kolegijų, susidedančių iš trijų ar penkių teisėjų, sprendimai galioja tik tada, kai juos priima trys teisėjai.

Didžiosios kolegijos sprendimai galioja tik tada, jei posėdyje dalyvauja devyni teisėjai.

Visos sudėties Teismo sprendimai galioja, jei posėdyje dalyvauja penkiolika teisėjų.

Jei vienas iš kolegijos teisėjų posėdyje dalyvauti negali, laikantis Darbo reglamente nustatytų sąlygų, jame dalyvauti gali būti paprašyta kitos kolegijos teisėjo.

18 straipsnis

Nė vienam iš teisėjų ar generalinių advokatų neleidžiama dalyvauti nagrinėjant bylas, kuriose jie anksčiau yra dalyvavę kaip atstovai ar patarėjai, ar vienos iš šalių advokatai arba į kurias jie buvo pakviesti pasisakyti kaip teismo ar tyrimo komisijos nariai ar kitas pareigas einantys asmenys.

Jei dėl kokių nors ypatingų priežasčių teisėjas ar generalinis advokatas mano, kad jam nederėtų dalyvauti sprendžiant ar nagrinėjant tam tikrą bylą, jis apie tai praneša pirmininkui. Jei dėl kokių nors ypatingų priežasčių pirmininkas mano, kad teisėjas ar generalinis advokatas neturėtų dalyvauti nagrinėjant tam tikrą bylą ar teikti paaiškinimus joje, jis apie tai praneša tokiam teisėjui ar generaliniam advokatui.

Bet kokios kliūtys, iškylančios taikant šio straipsnio nuostatas, šalinamos Teisingumo Teismo sprendimu.

Nė viena iš bylos šalių negali prašyti, kad būtų pakeista Teisingumo Teismo ar vienos iš jo kolegijų sudėtis dėl kurio nors teisėjo pilietybės ar dėl to, kad Teisme ar kolegijose nėra tos bylos šalies pilietybės teisėjo.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

TEISINGUMO TEISMO PROCESAS

19 straipsnis

Valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms Teisingumo Teisme atstovauja kiekvienai bylai skiriamas atstovas. Atstovui gali padėti patarėjas arba advokatas.

Lygiai taip pat yra atstovaujama valstybėms, kurios nėra narės, tačiau yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalys, ir tame susitarime nurodytai Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) priežiūros institucijai.

Kitoms bylų šalims turi atstovauti advokatas.

Bylos šaliai Teisingumo Teisme gali atstovauti tik advokatas, turintis leidimą verstis advokato praktika valstybės narės ar kitos valstybės, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, teisme.

Tokie atstovai, patarėjai ir advokatai, dalyvaujantys bylas nagrinėjant Teisingumo Teisme, naudojasi būtinomis teisėmis ir imunitetais, įgalinančiais juos nepriklausomai vykdyti savo pareigas, laikantis Darbo reglamente nustatytų sąlygų.

Bylas nagrinėjant dalyvaujančių patarėjų ir advokatų atžvilgiu Teisingumo Teismas, laikydamasis Darbo reglamente nustatytų sąlygų, naudojasi teismams bendrai suteikiamais įgaliojimais.

Aukštųjų mokyklų dėstytojai, kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai ir kuriems jų teisės aktai suteikia atstovavimo teisę teisme, Teisingumo Teisme naudojasi tokiomis pat teisėmis, kurias šis straipsnis suteikia advokatams.

20 straipsnis

Teisingumo Teismo procesą sudaro dvi dalys: rašytinė ir žodinė.

Rašytinę proceso dalį sudaro pareiškimai, faktų išdėstymas, gynybos argumentai bei samprotavimai, perduodami bylos šalims ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms ar organams, kurių aktai yra ginčijami, taip pat atsakymai į juos, jei tokių esama, bei visi patvirtinamieji raštai ir dokumentai arba jų patvirtinti nuorašai.

Visus šiuos pranešimus Darbo reglamente nustatyta tvarka ir laiku perduoda Teismo sekretorius.

Žodinę proceso dalį sudaro pranešimas, kurį perskaito teisėjas pranešėjas, atstovų, patarėjų ir advokatų išklausymas Teisingumo Teisme, generalinio advokato motyvai, taip pat liudytojų ir ekspertų, jei tokių esama, išklausymas.

Tais atvejais, kai Teisingumo Teismas mano, kad byla neiškelia naujo teisės klausimo, jis gali, išklausęs generalinį advokatą, nuspręsti, jog byla turi būti sprendžiama be generalinio advokato pateiktų motyvų.

21 straipsnis

Bylos Teisingumo Teismui pateikiamos raštišku pareiškimu, adresuojamu Teismo sekretoriui. Pareiškime nurodoma ieškovo vardas, pavardė ar pavadinimas ir nuolatinis adresas, bei pareiškimą pasirašiusiojo apibūdinimas, taip pat atsakovo ar atsakovų vardas, pavardė ar pavadinimas, ginčo dalykas, reikalavimai bei teisinių argumentų santrauka, kuria pareiškimas yra grindžiamas.

Jei reikia, prie pareiškimo pridedamas aktas, kurį prašoma paskelbti negaliojančiu, o Konstitucijos III-367 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis – dokumentai, patvirtinantys datą, kada, laikantis minėto straipsnio, atitinkama institucija buvo paraginta imtis veiksmų. Jei prie pareiškimo dokumentai nėra pridėti, Teismo sekretorius paprašo suinteresuotos šalies pateikti juos per protingą terminą, tačiau tokiu atveju šaliai tuos dokumentus pateikus nustatytam terminui jau pasibaigus, jos teisės iškelti bylą nenustoja galiojusios.

22 straipsnis

Byla, kuriai taikomas EAEB sutarties 18 straipsnis, Teisingumo Teismui pateikiama adresuojant apeliacinį skundą Teismo sekretoriui. Apeliaciniame skunde nurodoma pareiškėjo vardas, pavardė ar pavadinimas, nuolatinis adresas ir skundą pasirašiusiojo apibūdinimas, taip pat apskundžiamas sprendimas, šalių, prieš kurias paduodamas apeliacinis skundas, vardai, pavardės ar pavadinimai, ginčo dalykas, paaiškinimai bei trumpas apibūdinimas priežasčių, kuriomis apeliacinis skundas yra grindžiamas.

Prie apeliacinio skundo pridedama patvirtinta ginčijamo Arbitražo komiteto sprendimo kopija.

Teismui atmetus apeliacinį skundą, Arbitražo komiteto sprendimas tampa galutinis.

Teismui panaikinus Arbitražo komiteto sprendimą, vienos iš bylos šalių iniciatyva byla prireikus gali būti atnaujinta Arbitražo komitete. Jis teisės klausimais laikosi Teismo priimtų sprendimų.

23 straipsnis

Bylose, kurioms taikomas Konstitucijos III-369 straipsnis, valstybės narės teismas Teisingumo Teismui praneša apie sprendimą, kuriuo bylos nagrinėjimas sustabdomas, o byla perduodama Teisingumo Teismui. Po to Teisingumo Teismo sekretorius apie tokį sprendimą praneša bylos šalims, valstybėms narėms ir Komisijai bei institucijai, įstaigai ar organui, priėmusiam teisės aktą, kurio teisėtumas ar išaiškinimas yra ginčijami.

Bylos šalys, valstybės narės, Komisija ir tam tikrais atvejais institucija, įstaiga ar organas, priėmęs teisės aktą, kurio teisėtumas ar išaiškinimas yra ginčijami, turi teisę per du mėnesius nuo tokio pranešimo pateikimo pateikti Teisingumo Teismui faktų išdėstymą ar rašytinius samprotavimus.

Teisingumo Teismo sekretorius apie nacionalinio teismo sprendimą taip pat praneša valstybėms, kurios yra Europos ekonominės erdvės susitarimo ir tame susitarime nurodytos ELPA priežiūros institucijos šalys, išskyrus valstybes nares, kurios gali per du mėnesius nuo tokio pranešimo, kai byla yra susijusi su viena iš to susitarimo taikymo sričių, pateikti Teisingumo Teismui faktų išdėstymą ar rašytinius samprotavimus. Ši pastraipa netaikoma klausimams, patenkantiems į EAEB sutarties taikymo sritį.

Kai Tarybos ir vienos ar daugiau ne valstybių narių sudarytas susitarimas, susijęs su specifiniu dalyku, numato, kad tais atvejais, kai valstybės narės teismas klausimą, patenkantį į susitarimo taikymo sritį, perduoda Teisingumo Teismui dėl preliminaraus nutarimo, tos valstybės gali pateikti faktų išdėstymą ar rašytinius samprotavimus, tada nacionalinio teismo sprendimas šiuo klausimu taip pat pranešamas atitinkamoms ne valstybėms narėms. Per du mėnesius nuo tokio pranešimo pateikimo šios valstybės gali įteikti Teisingumo Teismui faktų išdėstymą ar rašytinius samprotavimus.

24 straipsnis

Teisingumo Teismas gali reikalauti, kad bylos šalys pateiktų visus Teisingumo Teismo pageidaujamus dokumentus ir informaciją. Atsisakymas tai daryti yra oficialiai užregistruojamas.

Teisingumo Teismas taip pat gali reikalauti, kad valstybės narės ir Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai, kurie nėra bylos šalys, pateiktų visą informaciją, Teisingumo Teismo manymu, būtiną nagrinėjant tą bylą.

25 straipsnis

Teisingumo Teismas gali bet kuriuo metu patikėti bet kuriam asmeniui, organui, valdžios institucijai, komitetui ar kitai jo pasirinktai organizacijai pateikti eksperto išvadas.

26 straipsnis

Liudytojai gali būti apklausiami laikantis Darbo reglamente nustatytų sąlygų.

27 straipsnis

Neatvykusių liudytojų atžvilgiu Teisingumo Teismas naudojasi įgaliojimais, paprastai suteikiamiems teismams, ir tokiems liudytojams gali skirti pinigines baudas laikantis Darbo reglamente nustatytų sąlygų.

28 straipsnis

Liudytojai ir ekspertai parodymus gali duoti davę priesaiką, kurios turinį nustato Darbo reglamentas arba liudytojo ar eksperto šalies teisės aktai.

29 straipsnis

Teisingumo Teismas gali nurodyti, kad liudytojai ar ekspertai parodymus teisminei institucijai duotų savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje.

Toks nurodymas siunčiamas vykdyti kompetentingai teismo institucijai laikantis Darbo reglamente nurodytų sąlygų. Dokumentai, parengti vykdant teisinės pagalbos prašymą, Teisingumo Teismui grąžinami tomis pačiomis sąlygomis.

Teisingumo Teismas padengia su tuo susijusias išlaidas, tačiau tai neapriboja jo teisės prireikus paskirti tas išlaidas bylos šalims.

30 straipsnis

Valstybė narė bet kokį liudytojo ar eksperto priesaikos pažeidimą vertina taip, lyg jis būtų padarytas liudijant tos valstybės teisme, kurio jurisdikcijai priklauso civilinių bylų nagrinėjimas. Teisingumo Teismo prašymu atitinkama valstybė narė iškelia pažeidėjui bylą savo kompetentingame teisme.

31 straipsnis

Teismo posėdžiai yra vieši, nebent Teisingumo Teismas dėl svarbių priežasčių savo iniciatyva ar bylos šalių prašymu priima kitokį sprendimą.

32 straipsnis

Posėdžio metu Teisingumo Teismas gali apklausti ekspertus, liudytojus ir pačias bylos šalis. Tačiau pastarosios kreiptis į Teisingumo Teismą gali tik per savo atstovus.

33 straipsnis

Vis posėdžiai protokoluojami, protokolus pasirašo pirmininkas ir Teismo sekretorius.

34 straipsnis

Pirmininkas sudaro bylų sąrašą.

35 straipsnis

Teisingumo Teismo pasitarimai yra ir išlieka slapti.

36 straipsnis

Sprendimuose nurodomos priežastys, kuriomis jie yra grindžiami. Juose nurodomos pasitarimuose dalyvavusių teisėjų pavardės.

37 straipsnis

Sprendimus pasirašo pirmininkas ir Teismo sekretorius. Jie perskaitomi viešame Teismo posėdyje.

38 straipsnis

Teisingumo Teismas sprendžia bylinėjimosi išlaidų klausimą.

39 straipsnis

Teisingumo Teismo pirmininkas, pasinaudodamas sumarine bylos nagrinėjimo tvarka, kuri nustatoma Darbo reglamentu ir kuri tiek, kiek būtina, gali skirtis nuo kai kurių šio Statuto taisyklių, pateiktų pareiškimų atžvilgiu gali priimti nutartį sustabdyti akto vykdymą, kaip numatyta Konstitucijos III-379 straipsnio 1 dalyje ir EAEB sutarties 157 straipsnyje, arba paskirti laikinąsias apsaugos priemones pagal Konstitucijos III-379 straipsnio 2 dalį arba sustabdyti priverstinį sprendimo vykdymą laikantis Konstitucijos III-401 straipsnio ketvirtosios pastraipos ar EAEB sutarties 164 straipsnio trečiosios pastraipos.

Tais atvejais, kai pirmininkas negali dalyvauti posėdyje, laikantis Darbo reglamente nustatytų sąlygų jį pakeičia kitas teisėjas.

Pirmininko arba jį pakeitusio teisėjo nutarimas yra negalutinis ir jokiu būdu nekliudo Teisingumo Teismo bylos nagrinėjimui iš esmės.

40 straipsnis

Valstybės narės ir Sąjungos institucijos gali įstoti į Teisingumo Teisme nagrinėjamas bylas.

Tokia pat teise gali pasinaudoti ir Sąjungos įstaigos ir organai bei kiti asmenys, galintys įrodyti suinteresuotumą Teisingumo Teismui pateiktos bylos baigtimi. Fiziniai ar juridiniai asmenys negali įstoti į bylas tarp valstybių narių, Sąjungos institucijų arba valstybių narių ir Sąjungos institucijų.

Nepažeisdamos antrosios pastraipos valstybės, kurios nėra narės ir kurios yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalys, ir tame susitarime nurodyta Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) priežiūros institucija gali įstoti į Teisingumo Teisme nagrinėjamas bylas, kai jos yra susijusios su viena iš to susitarimo taikymo sričių.

Prašyme įstoti į bylą nurodomi paaiškinimai gali būti pateikiami tik vienos iš šalių reikalavimams paremti.

41 straipsnis

Tais atvejais, kai atsakovas nepateikia rašytinių gynybos argumentų po to, kai nustatyta tvarka to buvo pareikalauta, Teismo sprendimas tos bylos šalies nenaudai priimamas už akių. Protestą dėl tokio sprendimo galima paduoti per vieną mėnesį nuo jo pranešimo dienos. Protestas negali sustabdyti atsakovui jo nenaudai už akių priimto sprendimo vykdymo, išskyrus tuos atvejus, kai Teisingumo Teismas priima kitokį sprendimą.

42 straipsnis

Valstybės narės, Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai bei visi kiti fiziniai ar juridiniai asmenys gali Darbo reglamente nustatytais atvejais ir sąlygomis iškelti trečiojo asmens bylą, kad užginčytų sprendimą, priimtą jiems nedalyvaujant, jei toks sprendimas pažeidžia jų teises.

43 straipsnis

Iškilus abejonių dėl sprendimo esmės ar apimties, Teisingumo Teismas bet kurios iš bylos šalių ar suinteresuotos Sąjungos institucijos prašymu pateikia reikiamus paaiškinimus.

44 straipsnis

Prašymas peržiūrėti priimtą sprendimą gali būti pateiktas Teisingumo Teismui tik nustačius tokio pobūdžio faktą, kuris gali būti laikomas lemiamu veiksniu ir kuris priimant sprendimą nebuvo žinomas nei Teisingumo Teismui, nei bylos šaliai, reikalaujančiai sprendimą peržiūrėti.

Bylos peržiūrėjimas pradedamas Teisingumo Teismo sprendimu, kuriuo aiškiai nurodomas naujo fakto buvimas, pripažįstama, jog tas faktas yra tokio pobūdžio, kad bylą būtų galima nagrinėti iš naujo, bei paskelbiama, jog tuo pagrindu prašymas yra priimtinas.

Prašyti peržiūrėti bylą nebegalima praėjus 10 metų nuo sprendimo priėmimo.

45 straipsnis

Terminų pratęsimas dėl nuotolių nustatomas Darbo reglamentu.

Vienai iš šalių praleidus nustatytą terminą, jos teisių tai neapriboja, jei tik ji įrodo, kad taip atsitiko dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti ar dėl *force majeure*.

46 straipsnis

Bylos prieš Sąjungą su deliktine atsakomybe susijusiais klausimais nebekeliamos praėjus penkeriems metams po tokio įvykio, dėl kurio norima bylą iškelti. Ieškinio senaties terminas nutraukiamas, jei byla pradedama nagrinėti Teisingumo Teisme arba jei prieš iškeliant tokią bylą nukentėjusioji šalis paduoda prašymą atitinkamai Sąjungos institucijai. Pastaruoju atveju byla turi būti iškelta per Konstitucijos III-365 straipsnyje nustatytą dviejų mėnesių laikotarpį. Taikoma Konstitucijos III-367 straipsnio antroji pastraipa.

Šis straipsnis taip pat taikomas ieškiniams prieš Europos centrinį banką dėl deliktinės atsakomybės.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRASIS TEISMAS

47 straipsnis

9 straipsnio pirmoji pastraipa, 14 ir 15 straipsniai, 17 straipsnio pirmoji, antroji, ketvirtoji ir penktoji pastraipos ir 18 straipsnis taikomi Bendrajam Teismui ir jo nariams.

10, 11 ir 14 straipsniai taikomi *mutatis mutandis* Bendrojo Teismo sekretoriui.

48 straipsnis

Bendrąjį Teismą sudaro dvidešimt penki teisėjai.

49 straipsnis

Bendrojo Teismo nariai gali būti kviečiami atlikti generalinio advokato užduotį.

Generalinis advokatas viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikia motyvuotą išvadą dėl tam tikrų Bendrajam teismui pateiktų bylų tam, kad padėtų Bendrajam teismui atlikti savo uždavinį.

Tokių bylų parinkimo kriterijai, taip pat generalinių advokatų skyrimo tvarka nustatoma Bendrojo Teismo darbo reglamentu.

Teismo narys, pakviestas byloje atlikti generalinio advokato užduotį, negali dalyvauti priimant tos bylos sprendimą.

50 straipsnis

Bendrasis Teismas posėdžiauja iš trijų ar penkių teisėjų susidedančiose kolegijose. Teisėjai iš savo tarpo išsirenka kolegijų pirmininkus. Iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkai renkami trejiems metams. Jie gali būti perrenkami dar vienai kadencijai.

Kolegijų sudėtį ir bylų paskirstymą joms reglamentuoja Darbo reglamentas. Tam tikrais Darbo reglamente nustatytais atvejais Bendrasis Teismas gali posėdžiauti visos sudėties arba jį gali sudaryti vienas teisėjas.

Darbo reglamente taip pat gali būti nustatyta, kad Bendrasis Teismas jame nurodytais atvejais ir sąlygomis gali posėdžiauti Didžiosios kolegijos sudėties.

51 straipsnis

Nukrypstant nuo Konstitucijos III-358 straipsnio 1 dalyje nustatytos taisyklės, Teisingumo Teismui priskiriami pagal Konstitucijos III-365 ir III-367 straipsnius valstybės narės pateikti ieškiniai dėl:

a) Europos Parlamento arba Tarybos, arba šioms institucijoms veikiant kartu, akto ar neveikimo, išskyrus:

   — Tarybos priimtus europinius sprendimus pagal Konstitucijos III-168 straipsnio 2 dalies trečiąją pastraipą;

   — Tarybos aktus priimtus pagal Tarybos aktą, susijusį su prekybos apsaugos priemonėmis pagal Konstitucijos III-315 straipsnį;

   — Tarybos aktus, kuriais pastaroji naudojasi įgyvendinimo įgaliojimais pagal Konstitucijos I-37 straipsnio 2 dalį.

b) Komisijos akto ar neveikimo pagal Konstitucijos III-420 straipsnio 1 dalį.

Teisingumo Teismui taip pat priskiriami ieškiniai, numatyti tuose pačiuose straipsniuose, kuriuos pateikia Sąjungos institucija prieš Europos Parlamento, Tarybos ar bendrą šių institucijų arba Komisijos aktą ar neveikimą, taip pat institucijos ieškinys prieš Europos centrinio banko aktą ar neveikimą.

52 straipsnis

Teisingumo Teismo pirmininkas ir Bendrojo Teismo pirmininkas bendru sutarimu nustato sąlygas, kuriomis Teisingumo Teismui priskirti pareigūnai ir kiti tarnautojai teikia savo paslaugas Bendrajam Teismui, kad šis galėtų veikti. Tam tikri pareigūnai ar kiti tarnautojai yra atskaitingi Bendrojo Teismo sekretoriui, kuris yra pavaldus Bendrojo Teismo pirmininkui.

53 straipsnis

Bendrojo Teismo procesą reglamentuoja III antraštinė dalis.

Papildomos ir išsamesnės nuostatos, kurių gali prireikti, nustatomos Darbo reglamente. Kad būtų atsižvelgta į bylinėjimosi intelektinės nuosavybės srityje ypatybes, Darbo reglamente gali būti nukrypstama nuo 40 straipsnio ketvirtosios pastraipos ir 41 straipsnio.

Nukrypstant nuo 20 straipsnio ketvirtosios pastraipos, generalinis advokatas gali teikti motyvuotą išvadą raštu.

54 straipsnis

Tais atvejais, kai pareiškimas ar kiti procesiniai dokumentai, skirti Bendrajam Teismui, per klaidą pateikiami Teisingumo Teismo sekretoriui, tas sekretorius juos nedelsdamas perduoda Bendrojo teismo sekretoriui. Taip pat tais atvejais, kai pareiškimas ar kiti procesiniai dokumentai, skirti Teisingumo Teismui, per klaidą pateikiami Bendrojo Teismo sekretoriui, tas sekretorius juos nedelsdamas perduoda Teisingumo Teismo sekretoriui.

Tais atvejais, kai Bendrasis Teismas nustato, kad bylos nagrinėjimas ir sprendimas priklauso ne jo, o Teisingumo Teismo jurisdikcijai, tą bylą jis perduoda Teisingumo Teismui. Panašiai, kai Teisingumo Teismas nustato, kad byla priklauso ne jo, o Bendrojo Teismo jurisdikcijai, tą bylą jis perduoda Bendrajam Teismui, o tas teismas negali atsisakyti savo jurisdikcijos.

Tais atvejais, kai Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo žinion patenka bylos, kuriose siekiama to paties reikalavimo patenkinimo, keliamas tas pats išaiškinimo klausimas arba ginčijamas to paties akto galiojimas, Bendrasis Teismas, išklausęs bylos šalis, gali sustabdyti jam pateiktą bylą iki tol, kol Teisingumo Teismas paskelbs sprendimą, arba tais atvejais, kai ieškiniai yra pateikiami pagal Konstitucijos III-365 straipsnį arba EAEB 146 straipsnį, Teisingumo Teismas priima sprendimą dėl šių ieškinių. Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismas taip pat gali nuspręsti sustabdyti jam pateiktą bylą. Tuo atveju Bendrajam Teismui pateikta byla tęsiama.

Jeigu valstybė narė ir institucija pateikia ieškinį dėl to paties akto, Bendrasis Teismas nesprendžia, o sprendimus dėl tokių ieškinių priima Teisingumo Teismas.

55 straipsnis

Galutinius Bendrojo Teismo sprendimus, tik iš dalies išsprendžiančius esminius klausimus arba išsprendžiančius procesinius klausimus, susijusius su kompetencijos trūkumu ar prieštaravimu dėl priimtinumo, Bendrojo Teismo sekretorius praneša visoms bylos šalims, taip pat valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, net jeigu jos ir neįstojo į Bendrajame Teisme nagrinėjamą bylą.

56 straipsnis

Apeliacinį skundą Teisingumo Teismui galima paduoti per du mėnesius nuo apskundžiamo sprendimo pranešimo dėl Bendrojo Teismo galutinių sprendimų ir to Teismo sprendimų, tik iš dalies išsprendžiančių esminius klausimus arba išsprendžiančių procesinius klausimus, susijusius su kompetencijos trūkumu ar prieštaravimu dėl priimtinumo.

Tokį apeliacinį skundą gali paduoti bet kuri pagal visus savo pareiškimus arba jų dalį bylą pralaimėjusi šalis. Tačiau įstojusios į bylą šalys, išskyrus valstybes nares ir Sąjungos institucijas, apeliacinį skundą gali paduoti tik tais atvejais, kai Bendrojo Teismo sprendimas joms turi tiesioginės įtakos.

Išskyrus bylas, susijusias su Sąjungos ir jos tarnautojų ginčais, apeliacinį skundą taip pat gali paduoti valstybės narės ir Sąjungos institucijos, neįstojusios į Bendrojo Teismo nagrinėjamą bylą. Tokių valstybių narių ir institucijų padėtis yra tokia pat, kaip ir pirmoje instancijoje į bylą įstojusių valstybių narių ar institucijų.

57 straipsnis

Kiekvienas asmuo, kurio pareiškimą įstoti į bylą Bendrasis Teismas atmetė, per dvi savaites nuo pranešimo apie pareiškimą atmetantį sprendimą gali paduoti apeliacinį skundą Teisingumo Teismui.

Bylos šalys bet kurį Bendrojo Teismo sprendimą, priimtą vadovaujantis Konstitucijos III-379 straipsnio 1 ir 2 dalimis ar III-401 straipsnio ketvirtąja pastraipa arba EAEB sutarties 157 straipsniu, arba 164 straipsnio trečiąja pastraipa, Teisingumo Teismui gali apskųsti per du mėnesius nuo pranešimo apie juos dienos.

Pirmojoje ir antrojoje pastraipose minėtas apeliacinis skundas nagrinėjamas ir sprendžiamas 39 straipsnyje nustatyta tvarka.

58 straipsnis

Apeliacinis skundas Teisingumo Teismui paduodamas tik teisės klausimais. Jis gali būti paduodamas dėl Bendrojo Teismo kompetencijos trūkumo, dėl jo padaryto teismo proceso tvarkos pažeidimo, neigiamai paveikusio apelianto interesus, taip pat dėl Bendrojo Teismo padaryto Sąjungos teisės pažeidimo.

Apeliacinis skundas negali būti paduotas vien dėl teismo išlaidų dydžio ar šalies, kuriai buvo priteista jas atlyginti.

59 straipsnis

Tais atvejais, kai paduodamas apeliacinis skundas dėl Bendrojo Teismo sprendimo, procesas Teisingumo Teisme susideda iš rašytinės ir žodinės dalių. Darbo reglamente nustatytomis sąlygomis Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą ir bylos šalis, gali spręsti be žodinės proceso dalies.

60 straipsnis

Nepažeidžiant Konstitucijos III-379 straipsnio 1 ir 2 dalių ir EAEB sutarties 157 straipsnio, sprendimo vykdymas dėl apeliacinio skundo nesustabdomas.

Nukrypstant nuo Konstitucijos III-380 straipsnio, europinį įstatymą ar europinį reglamentą, kuris yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse, negaliojančiu skelbiantys Bendrojo Teismo sprendimai įsigalioja tik pasibaigus šio Statuto 56 straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodytam laikotarpiui arba, jeigu per tą laikotarpį paduodamas apeliacinis skundas, nuo apeliacinio skundo atmetimo dienos, tačiau nepažeidžiant bylos šalies teisės, vadovaujantis Konstitucijos III-379 straipsnio 1 ir 2 dalimis bei EAEB sutarties 157 straipsniu, kreiptis į Teisingumo Teismą dėl negaliojančiu paskelbto europinio įstatymo ar europinio reglamento padarinių sustabdymo ar dėl kitos laikinosios apsaugos priemonės nustatymo.

61 straipsnis

Jei apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

Grąžinus bylą Bendrajam Teismui, Teisingumo Teismo sprendimas teisės klausimais tam teismui yra privalomas.

Kai valstybės narės ar Sąjungos institucijos, neįstojusios į Bendrojo Teismo nagrinėjamą bylą, apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas, jei mano, kad tai būtina, gali nurodyti, kurie panaikinto Bendrojo Teismo sprendimo padariniai bylos šalims yra laikomi galutiniais.

62 straipsnis

Konstitucijos III - 358 straipsnio 2 bei 3 dalyse nustatytais atvejais, kai pirmasis generalinis advokatas mano, jog gresia didelis pavojus Sąjungos teisės vienovei ar darnai, jis gali pasiūlyti Teisingumo Teismui peržiūrėti Bendrojo Teismo sprendimą.

Pasiūlymas turi būti pateiktas per mėnesį nuo Bendrojo Teismo sprendimo priėmimo. Per mėnesį nuo pirmojo generalinio advokato pateikto pasiūlymo gavimo Teisingumo Teismas nusprendžia, ar sprendimas turėtų būti peržiūrėtas.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

63 straipsnis

Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo darbo reglamentuose pateikiamos visos šiam Statutui taikyti ir, prireikus, jam papildyti būtinos nuostatos.

64 straipsnis

Taryba vieningai priimtu europiniu reglamentu nustato kalbų vartojimą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme reglamentuojančias taisykles. Šis reglamentas priimamas Teisingumo Teismo prašymu ir pasikonsultavus su Komisija ir Europos Parlamentu, arba Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavus su Teisingumo Teismu ir Europos Parlamentu.

Kol bus priimtos tos taisyklės, toliau taikomos kalbų vartojimą reglamentuojančios Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo darbo reglamentų nuostatos. Nukrypstant nuo Konstitucijos III-355 ir III-356 straipsnių, tos nuostatos gali būti keičiamos ar panaikinamos tik Tarybai vieningai patvirtinus.

65 straipsnis

1. Nukrypstant nuo Konstitucijos IV-437 straipsnio, Protokolo dėl Teisingumo Teismo statuto, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties, Europos bendrijos steigimo sutarties ir EAEB sutarties bet kokie pakeitimai, priimti laikotarpiu tarp Sutarties dėl Konstitucijos Europai pasirašymo ir jos įsigaliojimo, lieka galioti.

2. Siekiant 1 dalyje nurodytus pakeitimus įtraukti į šiame Statute nustatytas nuostatas, jie Teisingumo Teismo prašymu oficialiai kodifikuojami Tarybos priimtu europiniu įstatymu. Įsigaliojus šiam kodifikuojančiam europiniam įstatymui, šis straipsnis panaikinamas.